

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, 01510 Vilnius,
tel.: +370 5 271 7154 / 271 7130,
el. p. bendrasisd@vrm.lt, el. pristatymo dėžutės adresas 188601464
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

Kopijos:
Viešojo saugumo tarnybai prie Vidaus reikalų
ministerijos

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų
ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PRISIJUNGIMO PRIE EUROPOS ŽANDARMERIJOS PAJĖGŲ SUTARTIES

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, atsižvelgdama į 2024 m. birželio 12–15 d. vykusio Europos žandarmerijos pajėgų (toliau – *Eurogendfor*) centrinės būstinės vado plk. Hanso Vroegho vizito Lietuvoje metu išsakytą pasiūlymą apsvarstyti galimybę Lietuvai tapti pilnateise *Eurogendfor* valstybe nare, parengė ir pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės positarimo protokolo projektą, kuriuo siekiama gauti Vyriausybės pritarimą dėl Lietuvos Respublikos prisijungimo prie *Eurogendfor* ir suteikti teisę Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrui Lietuvos vardu kreiptis į *Eurogendfor* Aukšto lygio komitetą (toliau – CIMIN) su prašymu prisijungti prie *Eurogendfor* ir tapti pilnateise pajėgų valstybe nare (toliau – Protokolo projektas). *Eurogendfor* vado pasiūlymas pabrėžia Lietuvos indėlio svarbą ir kompetencijas tarptautinėje saugumo erdvėje bei atspindi sėkmingą dalyvavimą *Eurogendfor* veikloje nuo 2009 metų.

Eurogendfor įsteigtos pagal 2007 m. spalio 18 d. sutartį tarp Ispanijos Karalystės, Prancūzijos Respublikos, Italijos Respublikos, Nyderlandų Karalystės ir Portugalijos Respublikos, kuria įsteigiamos Europos žandarmerijos pajėgos „Eurogendfor“ (toliau – Sutartis). Pagrindinis *Eurogendfor* tikslas yra prisidėti prie krizių suvaldymo užtikrinant saugumą ir viešąją tvarką, kai to reikalauja Europos Sąjunga, Jungtinės Tautos, NATO arba kitos tarptautinės organizacijos.

Eurogendfor pilnateisės narės: Prancūzija (*Gendarmerie Nationale*), Italija (*Carabinieri*), Ispanija (*Guardia Civil*), Portugalija (*Guarda Nacional Republicana*), Nyderlandai (*Marechaussee*),

Rumunija (*Jandarmeria Română*), Lenkija (*Wojska Specjalne Żandarmeria Wojskowa*). *Eurogendfor* stebėtojos: Turkija ir Moldova. Nuo 2024 m. stebėtojos statuso siekia ir Ukraina.

Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VST) nuo 2009 m. gruodžio 15 d. turi *Eurogendfor* partnerės statusą, o nuo 2022 m. rugpjūčio 15 d. turi teisę deleguoti ryšio karininką į *Eurogendfor* pagrindinį štabą Italijos Respublikoje.

VST nuo 2010 metų aktyviai dalyvauja *Eurogendfor* veikloje kaip partnerė ir per šį laiką VST pareigūnai yra dalyvavę misijose ir operacijose Afganistano Goro provincijoje (2010–2011 m.), EULEX misijoje Kosove (2013–2015 m. ir 2022–2024 m.), Bosnijoje ir Hercegovinoje (2016–2017 m.), Malyje 2018–2019 m.) ir Ukrainoje (2023–2024 m.).

Sąlygos tapti pilnateise *Eurogendfor* valstybe nare:

Lietuvos Respublikai, siekiant tapti pilnateise *Eurogendfor* nare, privalma atitikti du Sutartyje nustatytus kriterijus: būti Europos Sąjungos valstybe nare bei turėti sukarintas policijos pajėgas, kurios pagal Sutarties 4 straipsnį turi:

a. pagal kiekvienos operacijos įgaliojimus ir veikdamos nepriklausomai arba kartu su kitomis pajėgomis būti pajėgios aprėpti visą policijos operacijų spektrą pakeitimo arba papildymo būdu visais krizių valdymo operacijos etapais;

b. vykdyti saugumo ir viešosios tvarkos užtikrinimo operacijas;

c. gebėti konsultuoti ir prižiūrėti vietos policijos kasdienę veiklą, įskaitant nusikaltimų tyrimą;

d. vykdyti viešosios tvarkos priežiūrą, eismo reguliavimą, sienų apsaugą ir bendrąjį žvalgybos darbą;

e. atlikti kriminalinės žvalgybos darbą, įskaitant nusikalstamų veikų atskleidimą, nusikaltėlių persekiojimą ir jų perdavimą atitinkamoms teisminėms institucijoms;

f. apsaugoti žmones ir turtą bei palaikyti viešąją tvarką kilus neramumams;

g. treniruoti policijos pareigūnus pagal tarptautinius standartus;

h. gebėti apmokyti instruktorius pagal bendradarbiavimo programas.

Iš pirmiau įvardytų veiklų VST neatlieka nusikaltimų tyrimo bei kriminalinės žvalgybos darbo – pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksą VST nėra subjektas, turintis teisę atlikti ikiteisminio tyrimo veiksmus.

Vis dėlto, atsižvelgiant į *Eurogendfor* vado tiesoginį kvietimą, taip pat į Lenkijos Respublikos karinės žandarmerijos pavyzdį, kai Lenkijos karinei žandarmerijai buvo suteiktas pilnateisės narės statusas, nors ši tarnyba taip pat neatlieka kasdienių policijos funkcijų (tai pabrėžiama CIMIN išvadose dėl Lenkijos Respublikos prisijungimo) ir iš esmės yra karo policijos atitikmuo, manytina, kad Lietuvos Respublikai taip pat būtų suteiktas pilnateisės valstybės narės statusas.

Nauda Lietuvos Respublikai tapus pilnateise *Eurogendfor* nare:

Lietuvos Respublikai tapus pilnateise *Eurogendfor* nare, atsirastų galimybė aktyviai dalyvauti Europos saugumo stiprinimo procese, įskaitant įvairias misijas ir operacijas, susijusias su krizių valdymu, taikos palaikymu ir stabilumo atkūrimu, kurias organizuoja *Eurogendfor*. VST toks statusas atvertų daugiau galimybių bendradarbiauti su kitų Europos Sąjungos valstybių narių žandarmerijos pajėgomis, įgyti ir keistis patirtimi, žiniomis ir geriausiomis praktikomis, dalyvauti įvairiuose *Eurogendfor* nariams skirtuose mokymuose bei naudotis *Eurogendfor* turimomis technologijomis ir ištekliais stiprinant VST pajėgumus. Nario statusas Lietuvai taip pat suteiktų balso teisę sprendžiant svarbius *Eurogendfor* klausimus, tokius kaip naujų narių priėmimas ar dalyvavimas *Eurogendfor* finansų valdyme.

Finansiniai įsipareigojimai:

Pilnateisė narystė sukurtų finansinių įsipareigojimų, kurie yra dviejų rūšių:

a. Kasmetinis įnašas. Lietuvai tapus pilnateise *Eurogendfor* valstybe nare, nuo 2026 metų reikėtų mokėti kasmetinį įnašą į *Eurogendfor* tvirtinamą biudžetą. Šis įnašas priklauso nuo valstybės deleguotų pareigūnų skaičiaus į *Eurogendfor* pagrindinį štabą Italijoje. Deleguojant 1 (vieną) pareigūną, VST įnašas į *Eurogendfor* būtų apie 9 600 Eur.

b. Pareigūnų delegavimo išlaidos. Antroji išlaidų rūšis yra tiesioginės išlaidos, susijusios su pareigūnų delegavimu – apgyvendinimas, dienpinigiai, sveikatos ir gyvybės draudimo išlaidos, kompensacijos už darbą užsienyje ir pan. Preliminariai apskaičiuota, kad 1 (vieno) pareigūno delegavimas į *Eurogendfor* VST kainuotų apie 60 000 (šešiasdešimt tūkstančių) Eur per metus.

Visos su pilnateise naryste susijusios išlaidos būtų dengiamos iš VST skiriamų biudžeto lėšų.

Prisijungimo prie *Eurogendfor* procedūra:

1. Vidaus reikalų ministerija kreipiasi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę pritarimui gauti (prašymas prisijungti prie *Eurogendfor* yra teikiamas Lietuvos Respublikos vardu, taigi Vyriausybės pritarimas šiuo atveju yra būtina sąlyga įgyvendinant nacionalines procedūras; šiuo klausimu Vidaus reikalų ministerija konsultavosi su Užsienio reikalų ministerija).

Gavus Vyriausybės pritarimą, Vidaus reikalų ministerija kreipiasi į CIMIN su prašymu dėl Lietuvos Respublikos siekio tapti pilnateise valstybe nare su visomis iš to kylančiomis teisėmis ir pareigomis.

2. CIMIN ar jo darbo grupėje VST pristato savo veiklą, uždavinius, funkcijas, struktūrą ir t. t.

3. CIMIN organizuoja vizitą į Lietuvos Respubliką su Tarptautine patarėjų taryba, kuri sudaroma iš *Eurogendfor* valstybių narių ekspertų bei nuolatinės būstinės atstovų. Tarptautinė patarėjų taryba, atvykusi į valstybę kandidatę, atlieka faktų nustatymą ir surašo išvadą, kurią vėliau pristato CIMIN. Atsižvelgdamos į pateiktą išvadą bei minėtos tarybos rekomendacijas, *Eurogendfor* valstybės narės balsavimu priima sprendimą (teigiamam sprendimui reikalingas vienbalsiškumas).

4. Gavus teigiamą CIMIN sprendimą / kvietimą prisijungti prie *Eurogendfor*, atliekamos nacionalinės sutarties ratifikavimo procedūros.

Vidaus reikalų ministerijos vertinimu, Lietuvos Respublikos prisijungimas prie *Eurogendfor* ne tik padidins Lietuvos Respublikos indėlį į Europos Sąjungos ir jos misijų bei operacijų saugumą, bet ir sudarys prielaidas vertingos patirties ir kompetencijų įgijimui ir tuo pačiu prisidės stiprinant Lietuvos nacionalinį saugumą.

Pažymime, kad Užsienio reikalų ministerija savo 2024 m. lapkričio 27 d. raštu Nr. (22.15E)3-6546 priėmė teigiamą sprendimą dėl tikslingumo Lietuvos Respublikai jungtis prie Sutarties.

Protokolo projektas suderintas su Lietuvos Respublikos teisingumo, finansų ministerijomis ir Užsienio reikalų ministerija. Į Užsienio reikalų ministerijos pastabą atsižvelgta.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2025 m. kovo 7 d. rašte Nr. S-1030 išdėstytus siūlymus, Protokolo projektas papildomai suderintas su Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija (be pastabų).

Vidaus reikalų ministerija taip pat įvertino poreikį keisti Viešojo saugumo tarnybos įstatymą (toliau – VST įstatymas) ir informuoja, kad šiuo metu esamos VST įstatymo 7 str. 11 ir 12 punktų nuostatos, kuriomis vadovaudamasi VST dalyvauja Jungtinių Tautų, kitų tarptautinių organizacijų, Europos Sąjungos, užsienio valstybių operacijose ir misijose bei užtikrina bendradarbiavimą su Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių teisėsaugos, kitomis institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis, yra pakankamos ir poreikio keisti VST įstatymą tam, kad realizuotų siekį prisijungti prie Eurogendfor, nėra.

Protokolo projektą parengė Vidaus reikalų ministerijos Tarptautinio bendradarbiavimo grupės (vadovė Gintarė Geimanaitė, tel. +370 5 271 7121, el. p. gintare.geimanaite@vrm.lt) patarėjas Markas Veršilovas (tel. +370 5 271 7204, el. p. mark.versilov@vrm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Protokolo projektas, 1 lapas.
2. Sutarties tekstas lietuvių ir anglų kalbomis, 38 lapai.
3. Užsienio reikalų ministerijos pritarimas dėl tikslingumo, 1 lapas.
4. Suinteresuotų institucijų išvados, 4 lapai.

Vidaus reikalų ministras

Vladislav Kondratovič

M. Veršilov, tel. +370 5 271 7204, el. p. mark.versilov@vrm.lt